

سایه ناامنی بر اقتصاد شیخ نشین‌ها

میزان افت اقتصادی کشورهای منطقه

بانک جهانی هشدار داده که رشد اقتصادی کشورهای حاشیه خلیج فارس در سال ۲۰۲۶ با افتی کم‌سابقه مواجه خواهد شد. براساس این گزارش، تشدید تنش‌های منطقه‌ای و اختلال در مسیرهای انرژی و تجارت، چشم‌انداز رشد اقتصادی این کشورها را به شکل محسوسی تضعیف کرده است. مطابق این ارزیابی، رشد اقتصادی کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس که در سال ۲۰۲۵ حدود ۴٫۴ درصد برآورد شده بود، در سال ۲۰۲۶ به حدود ۱٫۳ درصد کاهش خواهد یافت. به بیان دیگر، پیش‌بینی رشد این کشورها نسبت به برآوردهای قبلی بانک جهانی بیش از ۳ واحد درصد کاهش یافته است. کارشناسان معتقدند وابستگی بالای اقتصادهای منطقه به صادرات انرژی، تجارت دریایی و تردد از مسیرهای راهبردی از جمله عوامل اصلی این افت محسوب می‌شود. بانک جهانی هشدار داده است در صورت تداوم نااطمینانی‌های ژئوپلیتیک، آثار منفی این وضعیت از طریق کاهش تجارت، افت گردشگری، اختلال در زنجیره تأمین و افزایش هزینه‌های مالی تشدید خواهد شد. به این ترتیب، منطقه خلیج فارس که طی سال‌های اخیر تلاش کرده بود با اجرای برنامه‌های متنوع‌سازی اقتصادی از وابستگی به نفت فاصله بگیرد، اکنون با یکی از جدی‌ترین آزمون‌های اقتصادی خود در دهه اخیر مواجه شده است.

روغن رکورددار گرانی

قیمت روغن در ۵ سال اخیر ۲۰ برابر افزایش پیدا کرده است

گزارش

احمد میر خدایی | روزنامه‌نگار | از فروردین ۱۴۰۰ تا اردیبهشت ۱۴۰۵، در حالی که شاخص کل تورم مصرف‌کننده حدود ۶ برابر و شاخص تورم خوراکی‌ها ۱۰ برابر شده، شاخص قیمت روغن خوراکی، افزایش ۲۰ برابری را تجربه کرده است. به گزارش همشهری، روایت آمارهای رسمی از گرانی مواد غذایی به ویژه آنهایی که به واردات وابسته‌اند، نگران‌کننده است. طبق اطلاعات مرکز آمار ایران، از ابتدای سال ۱۴۰۰ تاکنون، روغن نه تنها دو برابر میانگین خوراکی‌ها که ۳٫۲ برابر سریع‌تر از تورم عمومی رشد کرده اما نقطه اوج این فاجعه نه در جهش تاریخی ۱۴۰۱ که در یک سال اخیر و پس از یک تصمیم ارزی خاص رقم خورده است.

شوگ تاریخی برای یک کالای اساسی

روغن خوراکی در ایران با ضریب وابستگی بالای ۹۰ درصد به واردات مواد اولیه، آسیب‌پذیرترین کالا در برابر تلاطم‌های ارزی است. کالاهای اساسی در چند سال اخیر ۲ شوگ بزرگ ارزی را از سر گذرانده و در این میان تحت تأثیر عوامل مختلف رکوردهای قیمتی را یکی پس از دیگری شکسته‌اند. شوگ اول اردیبهشت ۱۴۰۱ بود که با حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی و جایگزینی آن با دلار نیمایی، قیمت روغن یکباره ۳ تا ۳ برابر شد. شوگ دوم، دی‌ماه ۱۴۰۴ بود که با حذف ارز ترجیحی ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی، دلار بازار مبادله مبنای نرخ ارز واردات شد. آن زمان نرخ حواله بازار مبادله کمتر از ۱۲۰ هزار تومان بود اما به بهانه یکسان‌سازی با بازار پیوسته در حال افزایش بوده و پایان ساریب گرانی راباز گذاشته است به گونه‌ای که حالا ۱۴۸ هزار تومان هم گذشته است. در واقع نصب روغن از شوک‌های ارزی همواره جهش قیمت بوده اما در عصر حاضر، این شوک دوم بود که روغن را از یک کالای گران تحمل‌پذیر به کالایی در آستانه حذف از سبد معیشت دهک‌های متوسط و ضعیف تبدیل کرد.

گسست زنجیره توزیع با جهش نرخ ارز

تا پیش از دی ۱۴۰۴، دولت تلاش می‌کرد با تخصیص دلار ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی به روغن خوراکی سبزی شکسته‌نده در برابر نوسانات بازار آزاد ایجاد کند. در دی ۱۴۰۴ اما با تصمیم جدید، ارز کالاهای اساسی از دلار ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی به نرخ بازار مبادله متصل شده؛ نرخی که همان زمان حدود ۱۲۰ هزار تومان بود و ظرف چندماه به سمت ۱۵۰ هزار تومان خیز برداشته است. این یعنی هزینه تأمین مواد اولیه روغن که بخش عمده‌اش پیش‌تر با آن نرخ ترجیحی محاسبه می‌شد یکباره ۵ تا ۶ برابر شد. نتیجه در فروشگاه‌هایی درنگ نمایان شد.

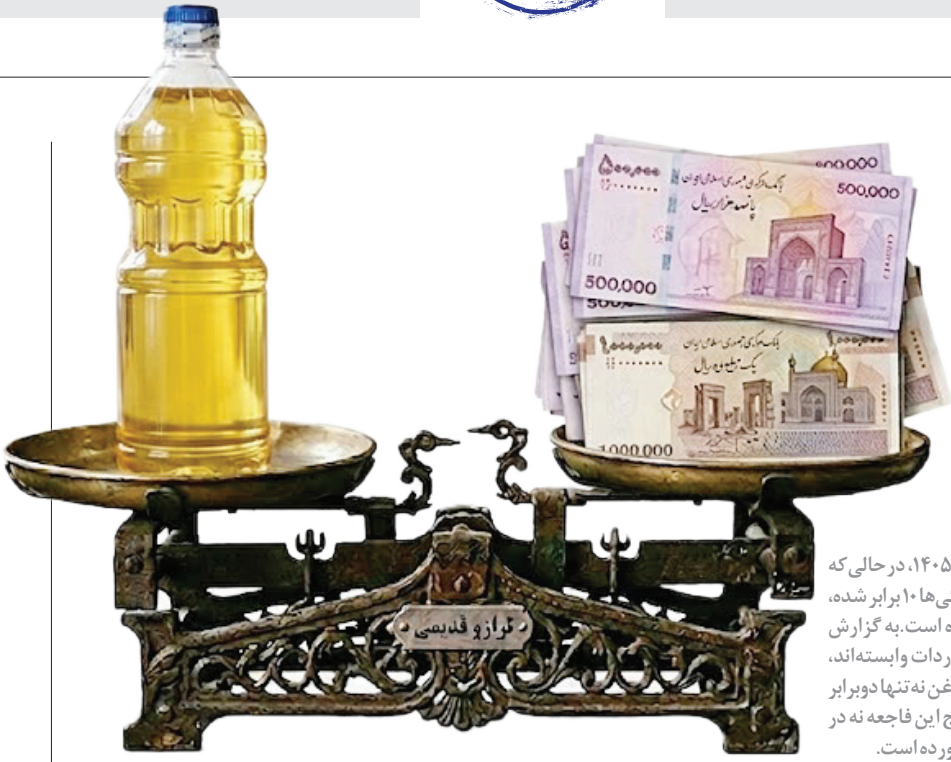
آنچه اعداد و نمودارها نشان می‌دهند، یک تورم ساده در یک کالای معمولی نیست. جهش نرخ ارز از دلار ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی به بازار مبادله در دی ۱۴۰۴، روغن را از یک خوراک پایه که در هر خانه‌ای پیدا می‌شد، به کالایی

حذف تدریجی یک کالای حیاتی

مجید آنجفی، معاون امور زراعت و وزارت جهاد کشاورزی از عبور خرید تضمینی گندم از مرز ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار تن از ابتدای فصل برداشت تاکنون خبر داد. به گفته وی، به دلیل کمبود بارش در فصل پاییز، مقایسه آمار خرید امسال با مدت مشابه سال گذشته در شرایط فعلی چندان دقیق نیست، اما میزان تولید و تحویل گندم بیش از سال گذشته خواهد بود.

بهنام نیک‌منش، معاون نظارت و بازرسی اتاق اصناف ایران، با ارائه آمار بازرسی و نظارت اتاق‌های اصناف سراسر کشور در ۲ ماهه نخست سال ۱۴۰۵، گفت که از آغاز امسال تا پایان اردیبهشت‌ماه سال جاری، بیش از ۱۴۹ هزار و ۵۰۰ فقره بازرسی از واحدهای صنفی انجام شده که از این تعداد ۳۰ هزار و ۷۳۷ پرونده تخلف تشکیل شده است.

ترازو قدیمی

چرا روغن از سایر خوراکی‌ها پیشی گرفت؟

واقعیت این است که تورم روغن دیگر صرفاً یک زیرمجموعه از تورم خوراکی‌ها نیست، بلکه به ۳ دلیل ارزی زیاد، شوک جهانی و انتظارات تورمی به یک کالای مستقل بدل شده است. در حالی که نان، لبنیات، گوشت و میوه ترکیبی از تولید داخل و واردات هستند، روغن تقریباً تماماً وارداتی است. افزایش نرخ تسعیر از ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان به ۱۴۰ هزار تومان، تقریباً به همان نسبت مستقیماً وارد قیمت تمام‌شده می‌شود، بی‌آنکه تولید داخل یا موجودی انبارها بتواند ضربه‌گیر باشد. هم‌زمان با این تغییر سیاست ارزی، قیمت جهانی روغن خام گیاهی (پالم، سویا، آفتابگردان) به دلیل تنش‌های اقلیمی و سیاست‌های صادراتی کشورهای تولیدکننده روند افزایشی داشت. ایران مجبور بود ماده اولیه گران‌تر را با دلاری بسیار گران‌تر بخرد؛ یک تورم دوطبقه در یک بازار انحصاری، جهش نرخ ارز سیاستی این سیگنال را به فعالان می‌دهد که اصلاحات ادامه خواهد یافت و نرخ‌ها همچنان بالاتر خواهد رفت. نتیجه، احتکار در مراحل مختلف زنجیره تولید و توزیع، کاهش عرضه محصول نهایی و پیش‌خور کردن افزایش‌های آنی در قیمت فروش است.

ساختار کاملاً وابسته روغن تغییر نکند و چتر حمایتی مؤثری برای دهک‌های آسیب‌پذیر در برابر شوک‌های ارزی وجود نداشته باشد، هر موج جدید اصلاحات، روغن را یک گام دیگر از سفره اکثریت مردم دور خواهد کرد.

هشدار نسبت به عوارض خطرناک آمپول‌های لاغری

عاطفه گل‌حسینی، متخصص بیماری‌های داخلی گفت: استفاده از آمپول‌های لاغری بدون ارزیابی و نظارت پزشک می‌تواند سلامت افراد را به خطر بیندازد. بسیاری از افراد برای کاهش چند کیلوگرم وزن یا دست‌یابی به اهداف زیبایی‌سراغ این داروها می‌روند، درحالی‌که این داروها برای چنین مواردی طراحی نشده‌اند.

گشتی در اقتصاد ایران

۳ چالش اقتصاد ایران

سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر اقتصاد بزرگ‌ترین چالش کشور را کاهش تورم، افزایش تولید و رشد اقتصادی دانست و با تشبیه اصلاحات اقتصادی به یک هرم، گفت: در رأس این هرم، اصلاح نظام بانکی قرار دارد، سپس اصلاح سیاست‌های پولی و بازارهای مالی، بعد اصلاح بودجه‌نویسی و در قاعده هرم، اصلاحات در بازارهای تولید و تجارت. وی خاطر‌نشان کرد: هر چند برخی تلاش می‌کنند در رسانه‌ها القا کنند که اقتصاد از تباطولی جانگ ندارد، اما واقعیت این است که جنگ آثار اقتصادی خود را به همراه دارد؛ با این حال تلاش‌های شبانه‌روزی دولت و مجموعه وزارت اقتصاد برای تسهیل شرایط ادامه دارد.

تمدید مهلت ارائه اظهارنامه‌های مالیاتی

سازمان امور مالیاتی کشور پیرو تماس‌ها و سؤالات مکرر مؤدیان در خصوص تمدید مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی اعلام کرد: درخواست تمدید مواعد مذکور در اوایل سال جاری از طرف این سازمان به مراجع ذی‌صلاح ارائه شده و به‌محض صدور مجوزهای قانونی در این خصوص اطلاع‌رسانی خواهد شد. از آنجا که قوانین ابلاغی به سازمان امور مالیاتی چارچوب زمانی مشخصی را برای ارائه اظهارنامه‌های مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی تعیین کرده است، هرگونه تمدید مواعد مذکور منوط به دریافت مجوز از مراجع ذی‌صلاح قانونی خواهد بود.

جاه جدید فاز ۱۱ به مدار آمد

مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس از ورود یازدهمین حلقه چاه سکوی B فاز ۱۱ میدان گازی پارس جنوبی به چرخه تولید خبر داد و گفت: با بهره‌برداری از این چاه، ظرفیت تولید گاز غنی از آخرین فاز در حال توسعه میدان مشترک پارس جنوبی به روزانه بیش از ۲۶ میلیون مترمکعب افزایش یافت. توج دهقانی با اشاره به تداوم برنامه توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی افزود: این چاه روزانه حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار مترمکعب به ظرفیت تولید گاز فاز ۱۱ اضافه و نقش مهمی در افزایش برداشت از بخش مرزی میدان مشترک پارس جنوبی ایفا می‌کند.

بیماری نادر چیست؟

بیماری‌های نادر به بیماری‌هایی گفته می‌شود که شیوع آنها در جمعیت بسیار اندک است؛ معمولاً کمتر از ۵ نفر در هر ۱۰ هزار نفر. هموفیلی، تالاسمی ماژور، آکرومگالی و... از بیماری‌های نادر محسوب می‌شوند. این بیماری‌ها اغلب منشأ ژنتیک دارند و نیازمند درمان‌های تخصصی و داروهای خاص هستند.

۸۵ درصد داروهای بیماران نادر وارداتی است

۸۰۰۰ نوع بیماری نادر شناسایی شده در جهان شناسایی شده

۵۱۸ نوع بیماری نادر در حال حاضر در کشور شناسایی شده

مصائب جنگی بیماران نادر

تعداد قابل توجهی از داروهای بیماران نادر پس از جنگ تحمیلی سوم کمیاب شده است

گزارش

پروانه بندپی | روزنامه‌نگار | در جریان جنگ ۴۰ روزه آمریکا و اسرائیل با ایران، بخشی از زیرساخت‌های حیاتی کشور آسیب دید؛ وضعیتی که زندگی بیماران به‌ویژه مبتلایان به بیماری‌های نادر را با دشواری‌های جدی‌تری روبرو کرده است. هم‌زمان با این شرایط، بنیاد

بیماری‌های نادر ایران با ارسال نامه‌هایی به سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل، خواستار حمایت جهانی برای حفاظت از زیرساخت‌های درمانی و دارویی و حمایت از بیماران نادر شده است؛ نامه‌هایی که به گفته این بنیاد، بازتاب‌هایی در سطح بین‌المللی داشته است.

پیامدهای بحران بر بیماران

بیماران مبتلا به بیماری‌های نادر در شرایط جنگی بیش از همه با خطر کمبود یا تأخیر در تأمین داروهای وارداتی، اختلال در روند درمان و افزایش هزینه‌های درمانی و معیشتی روبرو هستند. از آنجا که بسیاری از این بیماران نیازمند مصرف مداوم دارو و مراقبت‌های تخصصی هستند، هرگونه اختلال در زنجیره تأمین دارو، حمل‌ونقل، ارتباطات یا خدمات درمانی می‌تواند سلامت بیماری‌های نادر ایران در این زمینه می‌گوید: «با توجه به اتفاقاتی مثل قطعی اینترنت، قطع برق و سایر مشکلات مشابه به‌خصوص در حوزه دارو و درمان که از زمان وقوع جنگ در کشور رخ داد، باید توجه داشت که بیماران مبتلا به بیماری‌های نادر و صعب‌العلاج در شرایط بحران و جنگ، بیش از سایر گروه‌ها در معرض آسیب قرار می‌گیرند و هر نوع اختلال در روند ارائه خدمات درمانی و تأمین نیازهای پزشکی می‌تواند مشکلات جدی برای آنان ایجاد کند.» داوودی‌ان با بیان اینکه ۸۰ تا ۸۵ درصد داروهای بیماران نادر، وارداتی هستند، اضافه می‌کند: «داروهای بیماران نادر و صعب‌العلاج جزو اقلام تحریمی محسوب نمی‌شوند و با آنکه این داروها تحریمی نیستند اما در عمل بسیاری از داروها وارد کشور نمی‌شوند.»

ارسال نامه به سازمان‌های مهم

دکتر یانسر داوودی‌ان، رئیس هیأت‌مدیره بنیاد بیماری‌های نادر ایران در گفت‌وگو با همشهری درباره نامه‌هایی که از سوی این بنیاد به سازمان‌های بین‌المللی نوشته شده، می‌گوید: «رئیس‌جمهور آمریکا بارها تهدید به هدف قرار دادن زیرساخت‌های کشور کرده و این تهدیدها در دوره‌های مختلف تکرار شده است. با توجه به این موضوع و همچنین جایگاه بنیاد بیماری‌های نادر ایران به‌عنوان عضو مشورتی سازمان ملل، اتحادیه اروپا و سازمان جهانی بیماری‌های نادر، این بنیاد وظیفه خود دانست که نسبت به این تهدیدها که می‌تواند مصداق نقض قوانین بین‌المللی باشد، به نهادهای بین‌المللی اطلاع‌رسانی و مکاتبه کند.» به گفته داوودی‌ان، «این نامه‌ها به اتحادیه اروپا، سازمان جهانی بیماری‌های نادر و بسیاری از مجامع و مجموعه‌های بین‌المللی دیگر ارسال شد و همه این نهادها نیز از طریق نامه و ایمیل، این اقدام را محکوم و حمایت و همراهی خود را با مردم ایران و بیماران مبتلا به بیماری‌های نادر و صعب‌العلاج اعلام کردند.»

چرا کمبود دارو شدت گرفت؟

گزارش‌ها نشان می‌دهد جنگ ۴۰ روزه و اختلال در زنجیره تأمین داروهای وارداتی، فشار مالی بر خانواده‌ها را افزایش داده، روند درمان را با تأخیر مواجه کرده و در برخی موارد بیماران را به بازارهای غیررسمی دارو سوق داده است. وابستگی بالا به واردات، تأخیر در تخصیص ارز و نقدینگی و همچنین قیمت‌گذاری غیرواقعی از مهم‌ترین دلایل این وضعیت عنوان می‌شود. علاوه بر مشکل دسترسی به دارو، آسیب دیدن زیرساخت‌های مهم مثل برق و اینترنت می‌تواند خدمات‌دهی به بیماران نادر را دشوار کند.

در ماه‌های اخیر هم‌زمان با تشدید کمبودها، قیمت داروها افزایش یافته و حدود ۱۰۰۰ رقم دارویی ضروری از جمله داروهای سرطان و بیماری‌های نادر با کمیاب شده یا به‌سختی در دسترس هستند.

شناسایی شده در ایران فقط ۱۳۰ نوع بیماری تحت پوشش بیمه قرار دارند. یعنی حدود ۵۲۰۰ نوع بیماری نادر هنوز تحت پوشش بیمه نیستند